

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Symptomatologie jednotlivých skupin chorob

Číslo projektu: CZ.1.07/1.1.26/02.0077

Název projektu: Elearning na střední zdravotnické škole 2

PŘEDMĚT : Klinická propedeutika
ROČNÍK : První
JMÉNO AUTORA : Mgr. Hana Čoupková, Mgr. Eva Hejnarová
ŠKOLA : SZŠ a VOZŠ E. Pöttinga Olomouc

ANOTACE: Symptomatologie jednotlivých skupin chorob je zařazena jako samostatná kapitola do předmětu klinická propedeutika. Vyučuje se v prvním ročníku.

KLÍČOVÁ SLOVA: symptomatologie, srdce, tepny, žíly, zánět, stavba, vrstva, funkce, dýchací cesty, dutina nosní, nosohltan, hrtan, průdušnice, průdušky, plicní sklípky, žaludek, střevo, játra, slinivka břišní, ledviny, vývodné cesty močové, kost, kloub, šlachy

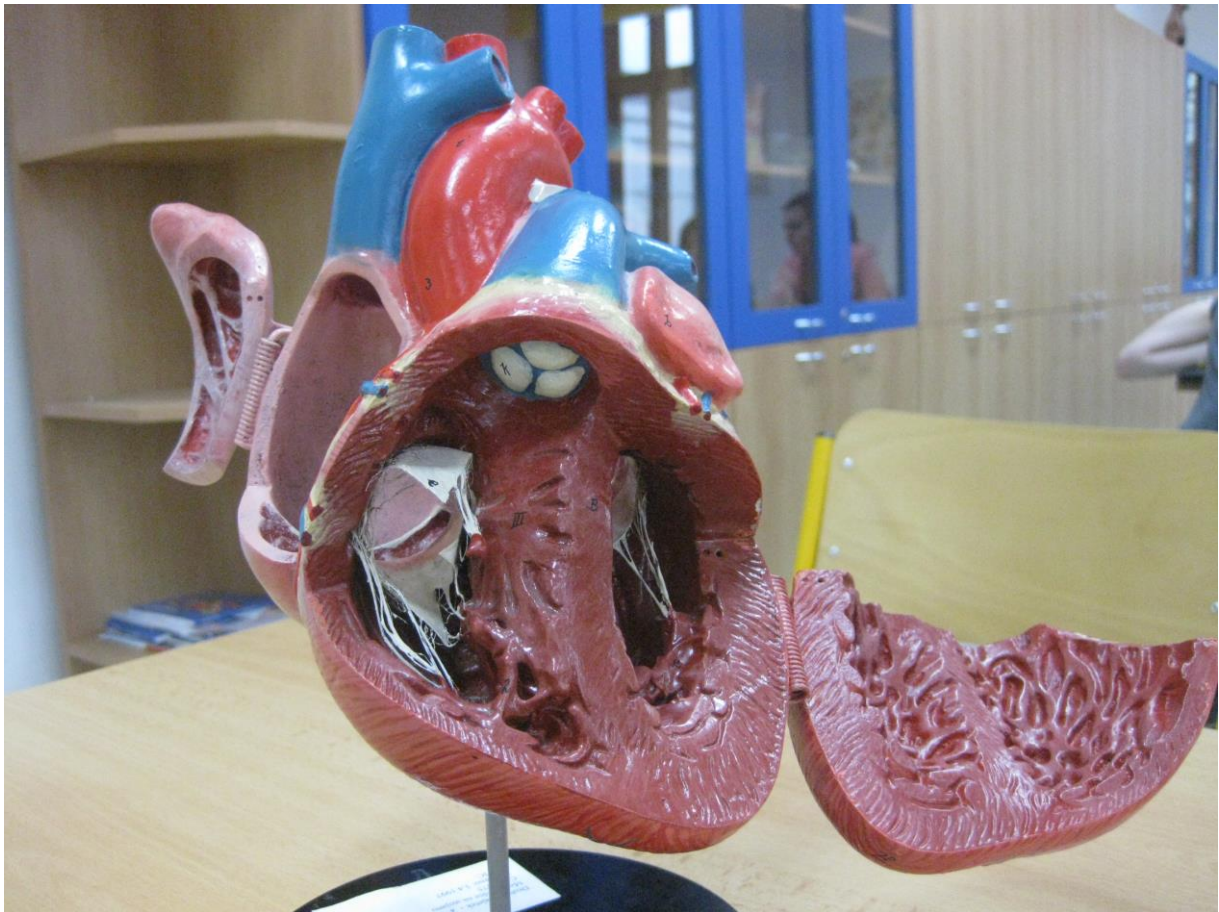
Obsah

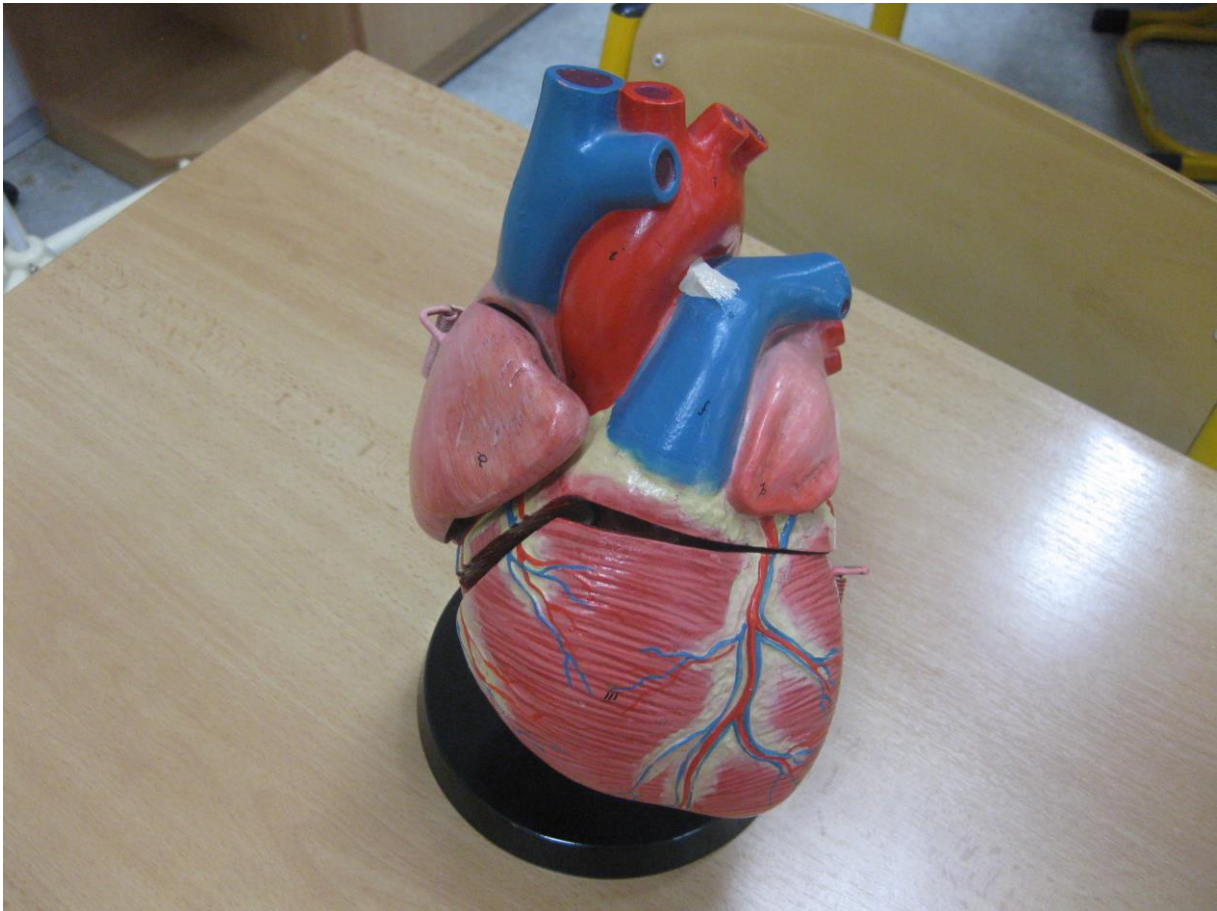
1. Symptomatologie jednotlivých skupin chorob	- 3 -
1.1 Symptomatologie chorob oběhového systému	- 3 -
1.1.1 Anatomie, fyziologie oběhového systému	- 3 -
1.1.2 Hlavní příznaky při chorobách srdce	- 5 -
1.1.3 Hlavní příznaky při chorobách cév	- 6 -
1.2 Symptomatologie chorob dýchacího systému	- 7 -
1.2.1 Anatomie, fyziologie dýchacího systému	- 7 -
1.2.2 Hlavní příznaky při chorobách horních cest dýchacích	- 10 -
1.2.3 Hlavní příznaky při chorobách dolních cest dýchacích	- 11 -
1.2.4 Hlavní příznaky při chorobách plic	- 11 -
1.3 Symptomatologie chorob trávicího systému	- 13 -
1.3.1 Anatomie trávicího systému	- 13 -
1.3.2 Hlavní příznaky při chorobách dutiny ústní	- 14 -
1.3.3 Hlavní příznaky při chorobách jícnu	- 14 -
1.3.4 Hlavní příznaky při chorobách žaludku	- 15 -
1.3.5 Hlavní příznaky při chorobách střev	- 17 -
1.3.6 Hlavní příznaky při chorobách jater, žlučníku a žlučových cest.....	- 18 -
1.3.7 Hlavní příznaky při chorobách slinivky břišní	- 20 -
1.4 Symptomatologie chorob močového systému	- 21 -
1.4.1 Anatomie močového systému	- 21 -
1.4.2 Hlavní příznaky při chorobách ledvin a vývodných cest močových	- 22 -
1.5 Symptomatologie chorob pohybového systému.....	- 24 -
1.5.1 Anatomie pohybového systému	- 24 -
1.5.2 Hlavní příznaky při poranění skeletu a měkkých struktur	- 25 -
1.5.3 Hlavní příznaky při zánětlivých a degenerativních chorobách pohybového systému	- 25 -
1.5.4 Hlavní příznaky při metabolických chorobách kostí.....	- 26 -

1. Symptomatologie jednotlivých skupin chorob

1.1 Symptomatologie chorob oběhového systému

1.1.1 Anatomie, fyziologie oběhového systému

Srdce (latinsky **cor**) je svalová pumpa, která rytmickými stahy zajišťuje stálé proudění krve. Krevní **cévy** (latinsky **vasa**) jsou pružné trubice. Dělí se podle stavby a funkce na **tepny** (latinsky **arterie**), **žíly** (latinsky **vény**) a **vlásečnice (kapiláry)**.

Stavba srdce odpovídá stavbě stěny velkých cév. Je dutým svalovým orgánem, který je uložen v dolní části mezihrudí nad bránicí. Dvě třetiny srdce zasahují do levé poloviny hrudníku, jedna třetina do pravé. Stěnu srdeční tvoří 3 základní vrstvy.

- Vnitřní vrstva - endokard
- Střední vrstva - myokard
- Zevní vrstva – epikard

Endokard tvoří vnitřní výstelku srdce. Je to tenká blána, která kromě toho, že vystylá srdeční dutiny, tvoří také cípaté chlopně mezi síněmi a komorami. Mezi pravou síní a pravou komorou se nachází **trojcípá chlopeň**, mezi levou síní a levou komorou se nachází **dvojcípá chlopeň (mitrální chlopeň)**. Chlopně zabraňují zpětnému toku krve do síní při stahu komor.

Myokard tvoří střední svalovou vrstvu srdce. Srdeční svalovina je složená z příčně pruhovaných vláken, která jsou schopna vést elektrické impulsy a stahovat se současně. Dvěma základními vlastnostmi srdečního svalu jsou tedy stažlivost a dráždivost.

Epikard je vazivo, pokrývající povrch srdce. Přechází podél cév vstupujících a vystupujících ze srdce v zevní obal srdce – perikard.

Perikard je vak, obalující srdce. Obsahuje perikardiální tekutinu, která umožňuje opakované, celožitovní stahy srdce jako pumpy.

Srdce je rozděleno souvislou srdeční přepážkou na **pravou a levou polovinu**. Každá polovina je dělena na **předsíní srdeční (atrium)** a **komoru srdeční (ventriculus)**.

Do pravé srdeční síně přitéká **horní a dolní dutou žilou** odkysličená krev z orgánů a tkání. Smrštěním síně je krev vypuzena do pravé srdeční komory. Smrštěním komory je krev vypuzena do **plicního kmene** a dále **plicními tepnami** do plic. Na začátku plicního kmene se nachází **poloměsíčitá chlopeč (semilunární chlopeč)**, která zabraňuje zpětnému toku do pravé komory.

Z plic se vrací okysličená krev čtyřmi **plicními žilami**, které ústí do levé srdeční síně. Smrštěním síně je krev vypuzena do levé srdeční komory. Smrštěním komory je krev **srdečnicí (aortou)** vedena do celého těla. Srdečnice je největší tepnou lidského těla, má také nejsilnější stěnu. Na začátku srdečnice se nachází poloměsíčitá chlopeč, která opět zabraňuje zpětnému toku krve do levé komory. Srdce má své vlastní cévní zásobení, které zajišťují **věňčité tepny (koronární řečiště)**.

Cévy jsou pružné trubicovité orgány, vedoucí krev jednak ze srdce do orgánů – **tepny**, rozpadají se v **sít' vlásečnic**, z nich se sbírají **žilky**, které vedou krev zpět do srdce.

Stavba cévy je vrstevnatá, stejně jako stavba srdce. **Stěna cévy** je tvořena třemi vrstvami, **vnitřní (endotel)**, **střední (hladké svalstvo)**, **zevní (vazivo)**. Proporce jednotlivých vrstev jsou různé, podle funkčních požadavků. Tepny, vystupující ze srdce mají velký průsvit a jsou velmi elastické, směrem k periférii se tepny větví ve stále menší, rychlost a tlak krve postupně klesá. Ze sítě kapilár – vlásečnic se sbírají drobné žilky, postupně přecházejí ve větší **žilky**. Tvoří hluboké žilní řečiště, kdy po dvojicích doprovázejí tepny a povrchové žilní řečiště. Krev je pak přiváděna **horní a dolní dutou žilou** do pravé srdeční síně. Stavba žil je také vrstevnatá a variabilní podle jednotlivých orgánů a krajín těla. Cévy, stejně jako každý orgán, mají své vlastní krevní zásobení.

1.1.2 Hlavní příznaky při chorobách srdce

Mezi choroby oběhového systému patří choroby srdce a cév. Jako příklady onemocnění chorob srdce můžeme uvést **srdeční selhání** jako pumpy (**kardiální dekompenzace**), poruchu prokrvení myokardu (**ischemická choroba srdeční**), poruchu průchodnosti až neprůchodnost věňčitých tepen (**infarkt myokardu**).

Patří sem tyto hlavní příznaky:

- **Dušnost** – dyspnoe, často námahová, později klidová
- **Kašel** - tussis, často suchý, štěkavý, tzv. kardiální kašel
- **Bušení srdce** – palpitate
- **Namodralé zbarvení kůže a sliznic** – cyanóza
- **Bolest na hrudi**, svírává, palčivá – dolor, v kardiologii se označuje jako **stenokardie**
- **Otoky** – edémy (nedostatečná práce srdce jako pumpy)
- **Časté močení v noci** – nykturie
- **Zvracení** – emesis, především vlivem šokového stavu při akutní příhodě

1.1.3 Hlavní příznaky při chorobách cév

Jako příklady onemocnění periferních tepen můžeme uvést **aterosklerózu**, **akutní tepenný uzávěr** krevní sraženinou (trombus). Mezi onemocnění žil patří např. **varixy** (křečové žíly), **záněty žil** s tvorbou krevních sraženin a to jednak povrchových žil (**tromboflebitida**), jednak žil hlubokých (**flebotrombóza**).

Hlavní příznaky při chorobách tepen

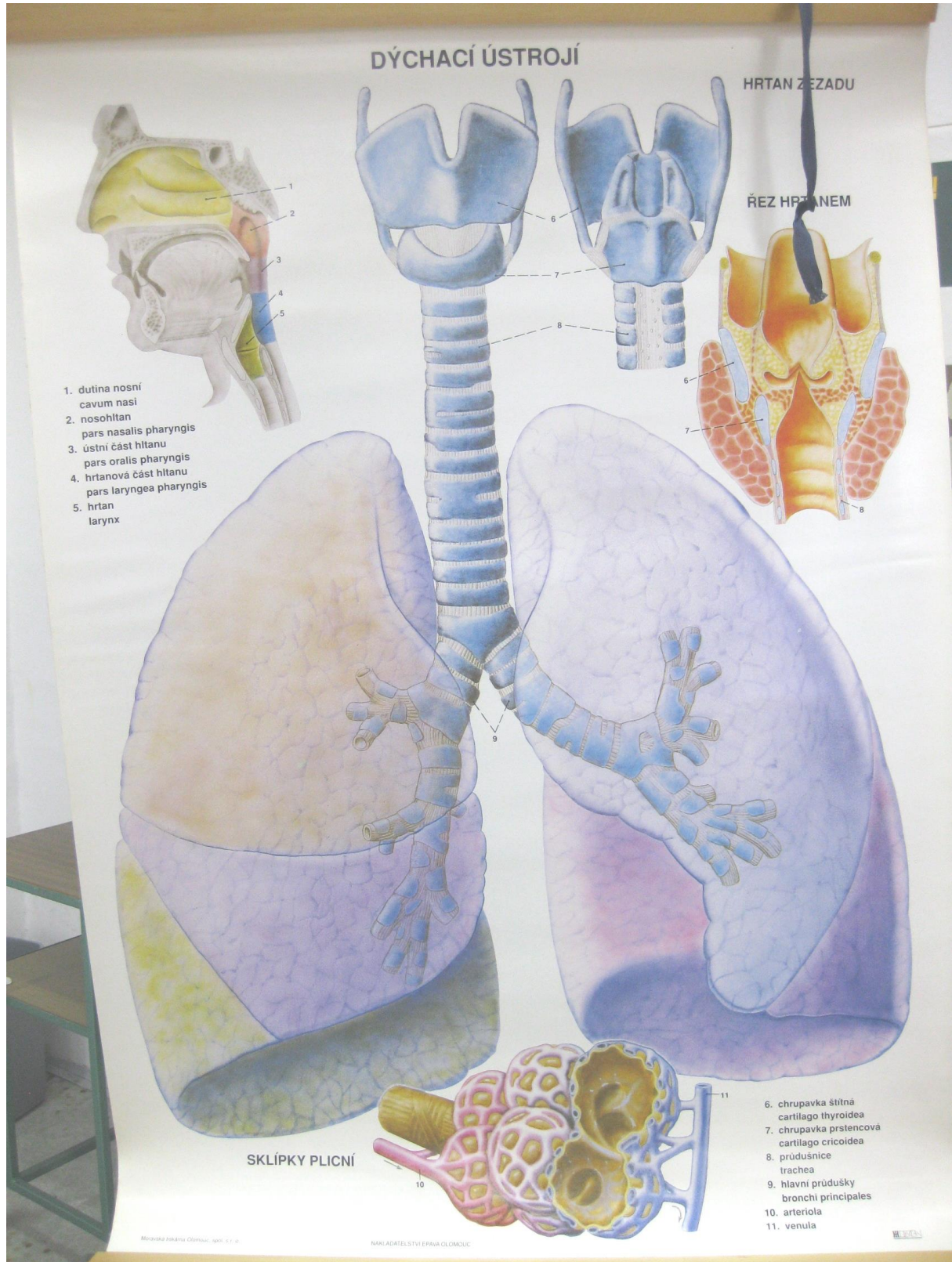
- **Klaudikační bolest** – bolest především dolních končetin – křeč při rychlejší chůzi, je způsobena nedokrvěním svalů při porušeném průtoku tepnami
- **Klidová bolest** – kdy jsou svaly nedokonalě prokrveny i v klidu, bolí hlavně v noci, ve vodorovné poloze
- **Kožní defekty** – vlivem poruchy prokrvení
- **Vysoký krevní tlak** – hypertenze
- **Změna barvy končetiny** - bledost, později fialově červené zbarvení
- **Špatně hmatný tep**

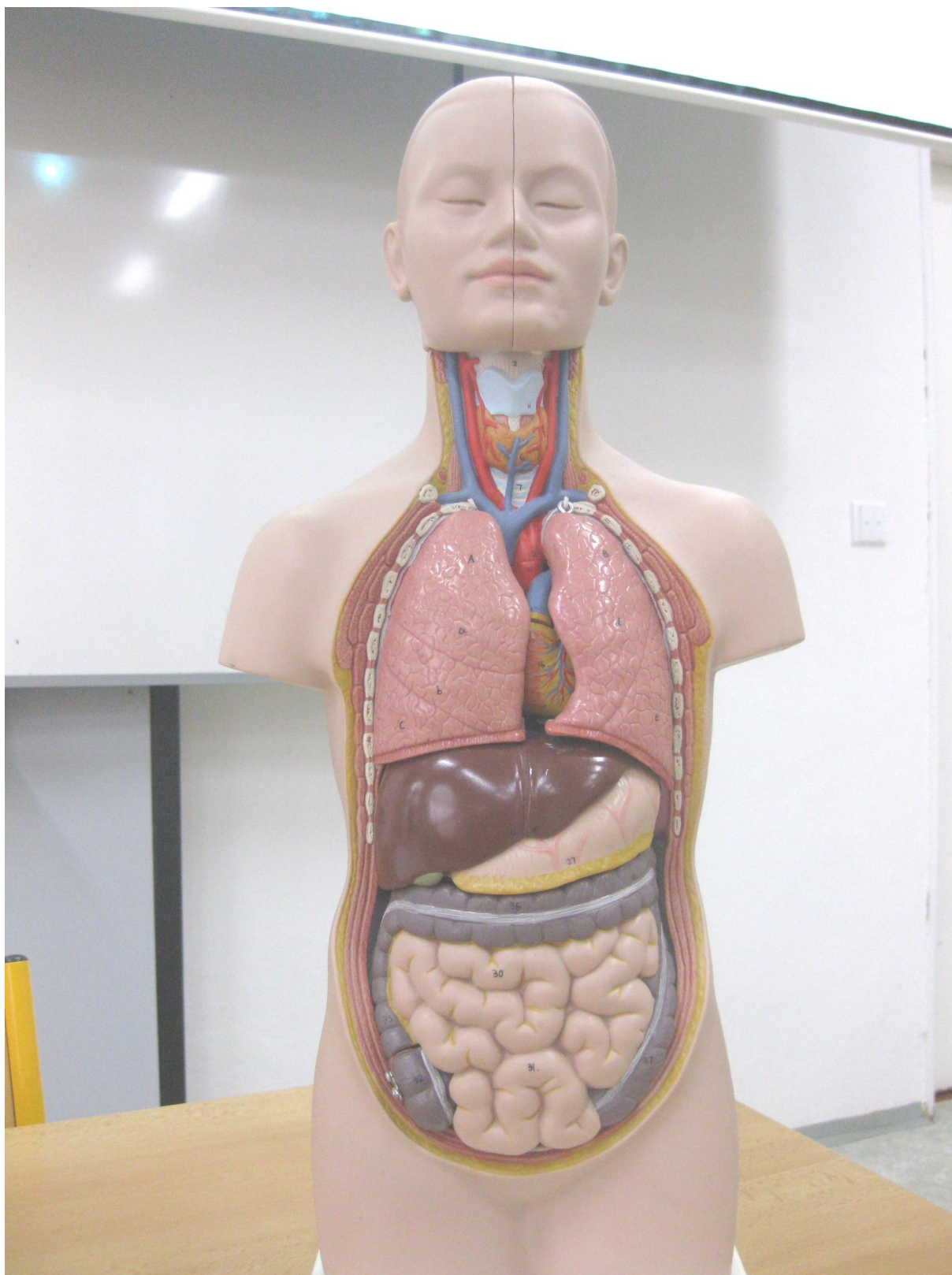
Hlavní příznaky při chorobách žil

- **Bolest končetiny**
- **Otok končetiny** – asymetrický
- **Namodralé zbarvení kůže** – cyanóza
- **Kožní defekty** – do oteklé tkáně nemůže přitékat okysličená krev (tzv. **bércové vředy**)
- **Pocit těžkých nohou**

1.2 Symptomatologie chorob dýchacího systému

1.2.1 Anatomie, fyziologie dýchacího systému

Dýchací cesty se skládají z těchto částí: **Dutina nosní** (cavumnasi)

Nosohltan (nasopharynx)

Hrtan (larynx)

Průdušnice (trachea)

Průdušky (bronchy)

Průdušinky (bronchioly)

Plíce (pulmones), **plicní váčky a plicní sklípky**

Stěnu dýchacích cest tvoří **sliznice** skládající se z **cylindrického řasinkového epitelu**. Ten slouží k zachycování mikroorganismů a nečistot z vdechovaného vzduchu. V dutině nosní rostou taktéž **chloupky**, mají taktéž funkci zachycování nečistot. Vzhledem k hojnému prokrvení zde dochází i k **ohřívání** vdechovaného vzduchu. V nosohltanu, nejprostornější části hltanu, jsou uloženy důležité útvary. V klenbě nosohltanu je uložena **nosohltanová mandle z mízní tkáně**, na boční stěně se nachází **vyústění** ze středoušní dutiny **Eustachovy trubice**, sloužící k vyrovnávání tlaku před a za bubínkem v uchu. Při tomto vyústění se také nachází nakupení mízní tkáně. S dutinou nosní jsou také spojeny úzkými otvory **paranasální dutiny**, vystlané tekou vrstvou sliznice.

Střední vrstvu tvoří **podslizniční vazivo**. Nejvíce je hojné v hrtanu a při zánětu jeho prosáknutí a zvětšení vyvolává někdy zúžení až uzávěr dýchací trubice.

Další částí je **chrupavčitý skelet**, který zabraňuje zúžení dýchacích cest. U dutin je tento **skelet kostěný**, součástí lebky. Hrtan je tvořen dvěma **chrupavkami – štítnou a prstencovou**. Základem stěny větších průdušek jsou stejně jako u průdušnice **podkovovité chrupavky**, které zaručují zachování otevřeného průsvitu a stálý tvar trubic i při dýchacích pohybech.

Orgány dýchacího systému jsou tvořeny také **vazivem a hladkou svalovinou**. Hladká svalovina je hojně ve vazivu bronchů, v malých průduškách dokonce nahrazuje vazivovou výstuhu. Ve větších průduškách je součástí vaziva na jejich zadní stěně. Svým smrštěním (např. při alergické reakci) může hladká svalovina malé průdušky zcela uzavřít, dokáže změnit i průsvit poměrně velkých bronchů.

Plíce (pulmo) se skládá z **plicních laloků**, které se dále dělí na **plicní segmenty**. Pravá plíce je tvořena třemi laloky, levá plíce je menší, tvořena dvěma laloky. Každý plicní segment má přibližně tvar pyramidy, jejíž báze je přivrácena k zevní straně a hrot míří dovnitř k tzv. **plicními hilu** (stopce). Jednotlivé segmenty jsou odděleny vrstvou pojiva. Podobně jako každý plicní lalok má i každý plicní segment své cévní zásobení a vede do něj segmentální bronchus, což jej činí zcela nezávislým na ostatních. Tato informace je velmi důležitá pro hrudní chirurgy při operacích plicních nádorů a abscesů.

Na bronchioly nasedají **plicní sklípky** (alveoly). Stěnu každého alveolu tvoří tenký **dýchací (respirační) epitel**. Přes něj obousměrně difundují molekuly plynů O_2 do krve a CO_2 z krve, protékající kapilárami na povrchu alveolů. **Elastická vlákna** ve stěně alveolů umožňují jejich rozšiřování při plnění vzduchem.

Plíce obsahují i velké množství **vazivové tkáně**. Tato tvoří plicní skelet, podporuje dýchací pohyby, které jsou nezbytné pro nasávání a vypuzování vzduchu. Plicní tkáň je velmi bohatě prokrvena, soustava **plicních cév** se označuje jako **plicní oběh**. V plicích se také nacházejí

mízní cévy, které vytvářejí dvě velké pleteně, povrchní a hlubokou. Okolo velkých bronchů a trachey se nachází také mnoho **mízních uzlin**.

Na povrchu plic se nachází tenká blanka (membrána), část pokrývající přímo povrch plic se nazývá poplicnice (viscerální pleura), část pokrývající vnitřek hrudního koše se nazývá pohrudnice (parietální pleura). Vzniklá dutina obsahuje vazkou tekutinu, usnadňující klouzavé pohyby plic uvnitř hrudního koše. V některých případech může zánět v plicích přestoupit i na pleuru a může se zde hromadit patologický výpotek, který utlačuje plíce a zhoršuje dýchání. Další příčinou tvorby výpotku může být srdeční nedostatečnost (srdeční selhání).

1.2.2 Hlavní příznaky při chorobách horních cest dýchacích

Mezi choroby horních cest dýchacích patří **zánět dutiny nosní – rýma** (její komplikace jsou **otitida – zánět středouší, sinusitida – zánět vedlejších dutin nosních**), **zánět hltanu – faryngitida, zánět hrtanu – laryngitida**.

Mezi obecné příznaky zánětů řadíme:

- **Zarudnutí sliznic** - rubor
- **Otok neboli zduření** – tumor
- **Zvýšená teplota zanícené části** – calor
- **Bolestivost postižené části** - dolor (bolesti v krku)
- **Porucha funkce sliznice dýchacích cest** – funktiolaesa (patologická sekrece výpotku, chrapot až ztráta hlasu)

Hlavní příznaky při chorobách horních cest dýchacích:

- **Pálení , bolest v postižené oblasti** (intenzivní je bolest při otitidě nebo sinusitidě)
- **Porucha průchodnosti DC** z důvodu otoku sliznice
- **Patologický sekret – Serózní** (vodnatý)

Hlenový

Hnisavý

Krvavý

- **Chrapot až ztráta hlasu**
- **Kašel** (zpočátku suchý, dráždivý, později vlhký, s vykašláváním hlenů)
- Nespecifické příznaky – **subfebrilie, bolesti hlavy, únava, slzení z očí**
- Typický je **náhlý začátek**
- **Akutní dušnost** při otoku hrtanu (zejména u malých dětí), vyžaduje okamžitý lékařský zásah

1.2.3 Hlavní příznaky při chorobách dolních cest dýchacích

K chorobám dolních cest dýchacích řadíme například **astma bronchiale** (alergická reakce - stažení hladké svaloviny průdušek, otok sliznice a zvýšená sekrece vazkého hleny), **bronchiectázie** (trvalé rozšíření průdušek), záněty – **tracheitida** (zánět průdušnice), **bronchitida** (zánět průdušek), **bronchiolitida** (zánět průdušinek)

Hlavní příznaky při chorobách dolních cest dýchacích:

- **Kašel** (opět zpočátku suchý, dráždivý, později vlhký, s vykašláváním hlenů, pouze u astmatu štěkavý)
- **Dušnost** (u zánětu pomalu se zhoršující, u astmatu náhlá, záchvatovitá, především výdechová dušnost)
- **Bolesti na hrudi** (vázané na dýchací pohyby, kašel)
- **Poruchy dýchání – Tachypnoe**

Bradypnoe

Tachypnoe

Hyperpnoe - při neklidu (hyperpnoe je typické spíše pro metabolická onemocnění např. cukrovka)

- **Cyanoza**
- **Febrilie, subfebrilie**
- Projevy dechové nedostatečnosti – **neklid** (strach, pocit nedostatku vzduchu), **ortopnoická poloha** (viz ošetřovatelství), **poruchy srdečního rytmu, změny vědomí** (dezorientace)
- **Únava, zchvácenost, nechutenství**

1.2.4 Hlavní příznaky při chorobách plic

Mezi příklady plicních chorob řadíme opět **záněty plic – pneumonie, záněty pohrudnice – pleuritidy, rozedmu plic – plicní emfyzém** (rozšíření dýchacích cest a destrukce stěny plicních sklípků – porucha výměny plynů), **TBC plic** (specifické projevy zánětu, postihuje i jiné tělesné orgány – viz etiopatogeneze 2. ročník), **zaprášení plic – pneumokoniózy, nádorová onemocnění** (mohou postihnout kteroukoli část dýchacího ústrojí)

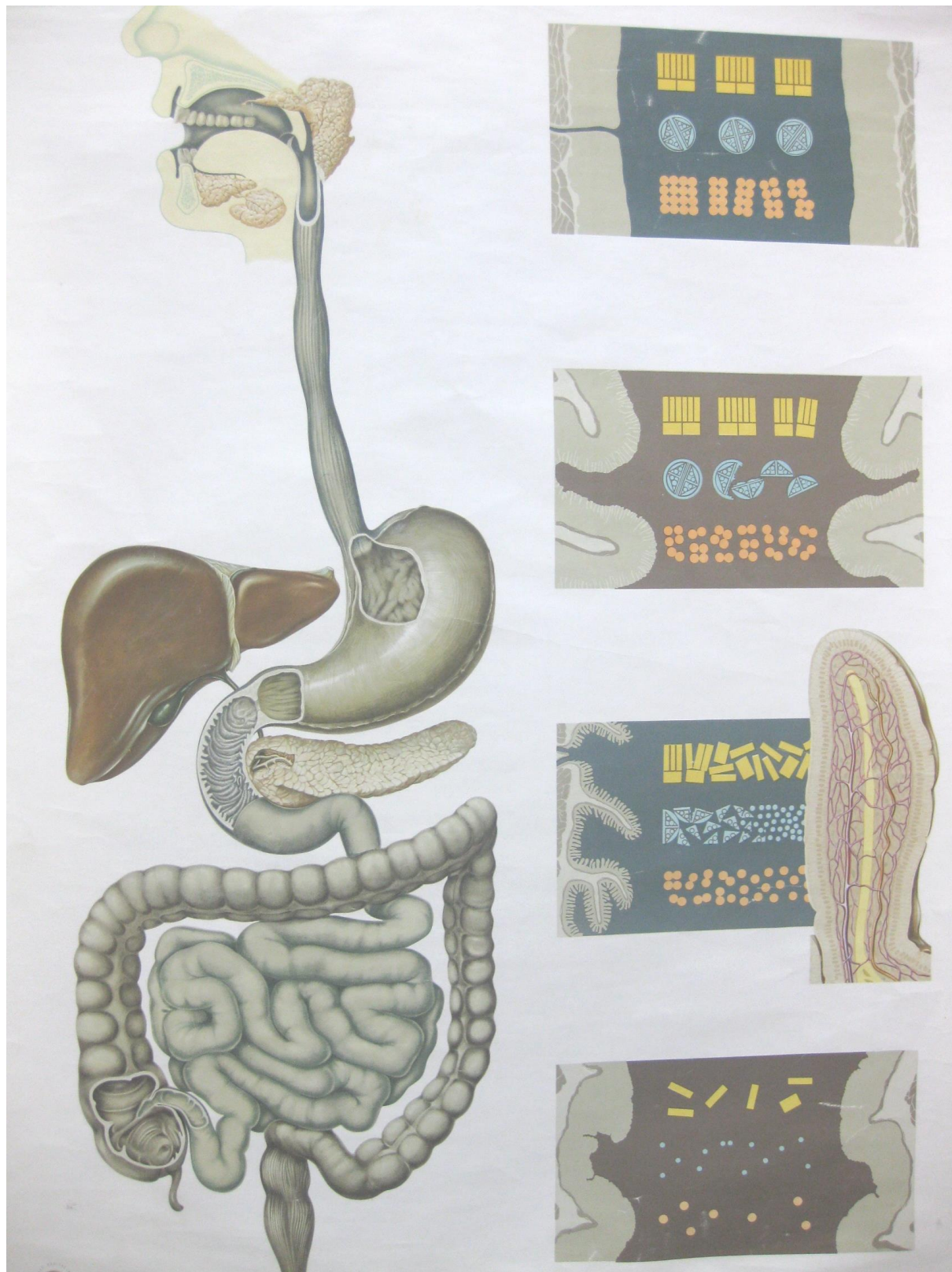
Hlavní příznaky při chorobách plic:

- **Příznaky typické pro zánětlivé choroby** - DC kašel, dušnost, vykašlávání sputa, bolesti na hrudi, změny dýchání, febrilie, zchvácenost, změny vědomí, cyanóza
- **Hemoptýza** – vykašlávání menšího množství krve, krvavé, rezavé sputum

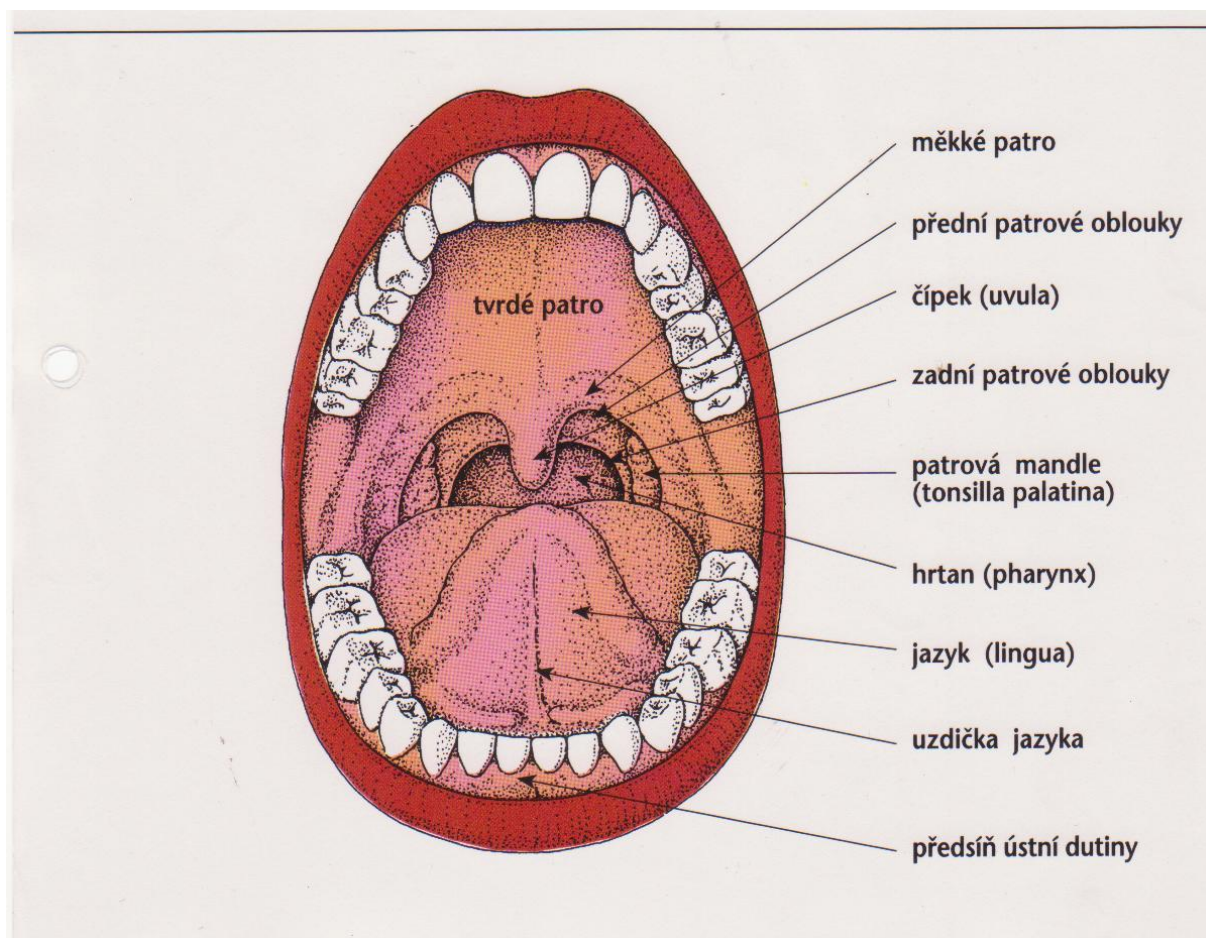
- **Hemoptoe** – vykašlávání většího množství krve (TBC)
- **Hnilobné sputum** – u nádorů
- **Zduření uzlin, poruchy polykání sousta** při vážných nádorových onemocněních
- **Hubnutí až kachexie** (nádorové choroby)
- **Bolesti na hrudníku** – mohou být trvalé, tlakové u nádorů, vázané na kašel a dýchání u zánětů pohrudnice
- **Masivní výpotek** – při zánětu pohrudnice může utlačovat plíci na postižené straně

1.3 Symptomatologie chorob trávicího systému

1.3.1 Anatomie trávicího systému

1.3.2 Hlavní příznaky při chorobách dutiny ústní

K chorobám dutiny ústní řadíme např.: zánět sliznice dutiny ústní (stomatitida), kvasinkové onemocnění dutiny ústní moučnivka (soor).

Hlavní příznaky při chorobách dutiny ústní

- **Puchýřky na sliznici** dutiny ústní, které praskají a tvoří se vřídky
- **Bolest**
- **Odmítání potravy** z důvodu bolesti
- **Zvýšené slinění** - hypersalivace
- **Zvýšená tělesná teplota** až horečka
- **Neklid**, mrzutost, podrážděnost, u dětí plačtivost

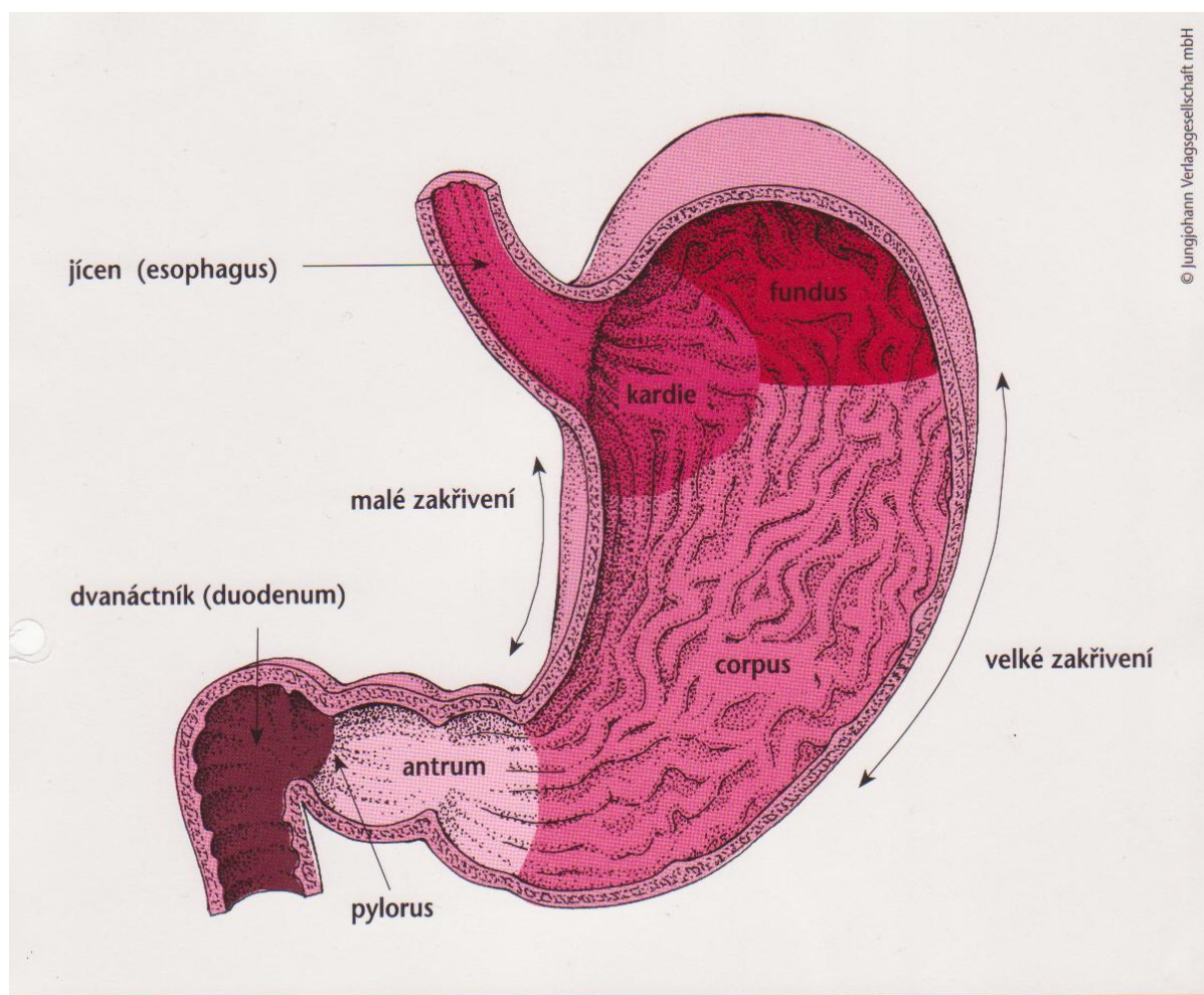
1.3.3 Hlavní příznaky při chorobách jícnu

K chorobám jícnu řadíme např.: vrozené vady (zúžení, úplné nevyvinutí průsvitu jícnu), vychlípky jícnu, rozšíření jícnu nad bránicí, nádory jícnu, jícnové varixy, poranění jícnu.

Hlavní příznaky při chorobách jícnu:

- **Bolest** - dolor
- **Ztížené polykání** - dysfagie
- **Bolestivé polykání** – odynofagie
- **Pocit váznutí** sousta v jícnu
- **Pocit tlaku** po jídle
- **Pálení žáhy** - pyroza
- **Regurgitace obsahu** – strava nebo kyselé šťávy se dostávají zpět do hltanu a úst
- **Zápach z úst**
- **Hemateméza** – zvracení krve jako závažná komplikace u jícnových varixů

1.3.4 Hlavní příznaky při chorobách žaludku

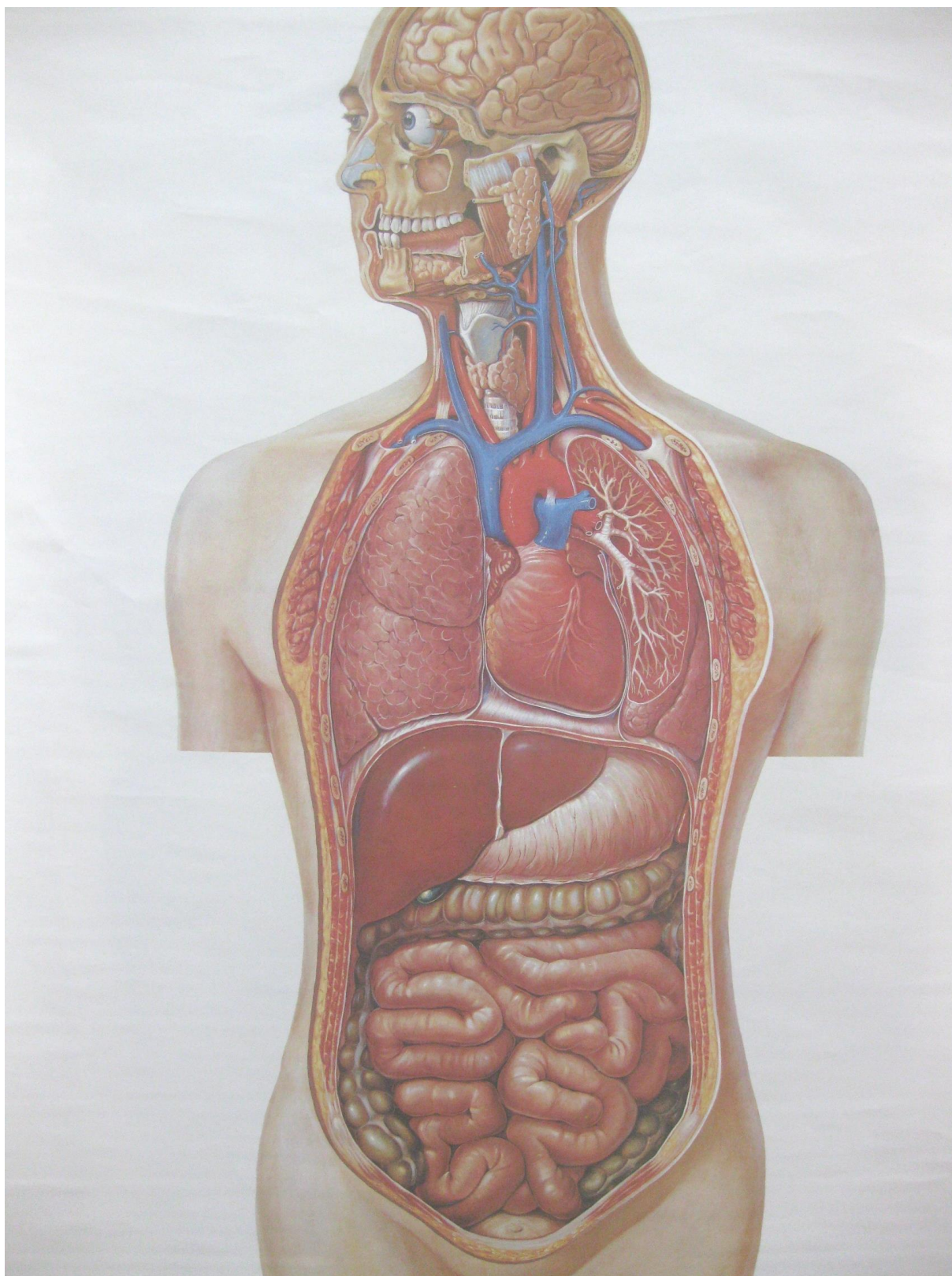

K chorobám žaludku patří např.: žaludeční dyspepsie, vředová choroba žaludku a duodena, akutní gastritida, chronická gastritida, nádory žaludku.

Hlavní příznaky při chorobách žaludku

- **Nechutenství**
- **Nevolnost**
- **Úbytek hmotnosti** až anorexie
- **Regurgitace** obsahu
- **Pálení žáhy** - pyróza
- **Škytavka** - singultus
- **Nadměrné slinění**
- **Zvracení** - emesis
- **Hematemeze** – přítomnost krve ve zvracích
- **Průjem** - diarea
- **Zácpa** - obstipace
- **Patologické příměsi** ve stolici (např. krev)

1.3.5 Hlavní příznaky při chorobách střev

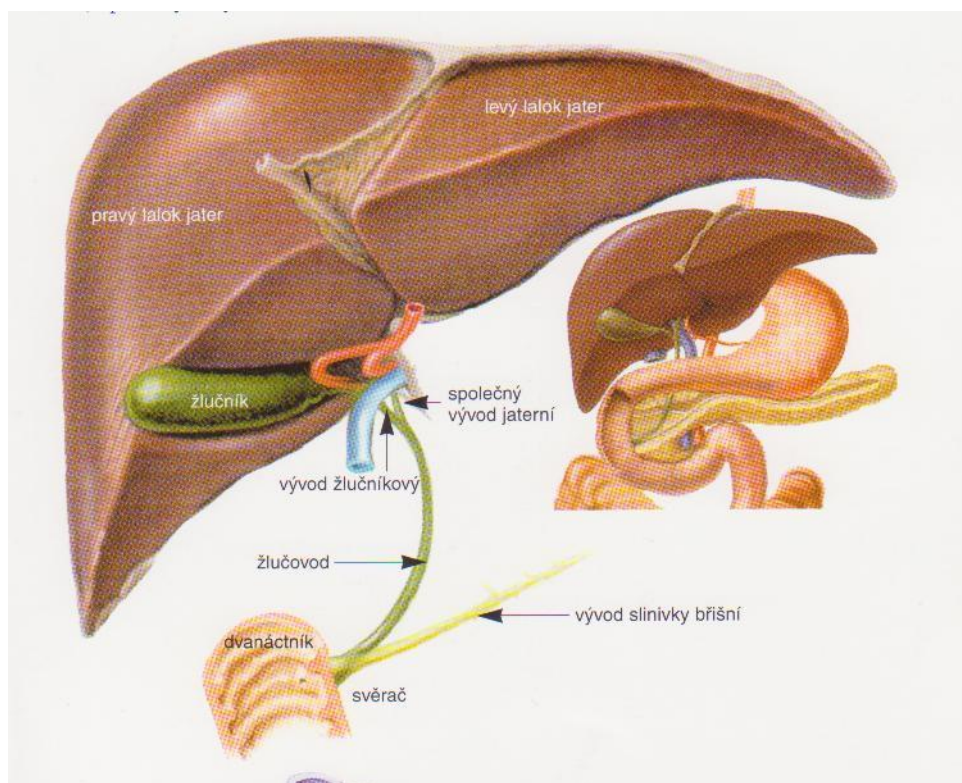

K chorobám střev řadíme např.: akutní záněty (akutní enteritida), chronické záněty (Crohnova choroba), vychlípký střev (divertikly), nádory (benigní, maligní), hemoroidy, malabsorpční syndrom, parazitární onemocnění.

Hlavní příznaky při chorobách střev (poznámka: příznaky se vyskytují v různých kombinacích a intenzitě – záleží na typu onemocnění)

- **Nechutenství**
- **Nevolnost**
- **Úbytek hmotnosti až anorexie**
- **Bolesti břicha**
- **Flatulence**
- **Meteorismus**
- **Tenesmus**
- **Zácpa**
- **Průjem**
- **Zástava odchodu plynů a stolice**
- **Patologické příměsi ve stolici** (krev, nestrávené zbytky, paraziti aj.)
- **Zvracení**
- **Zvýšená teplota**

1.3.6 Hlavní příznaky při chorobách jater, žlučníku a žlučových cest

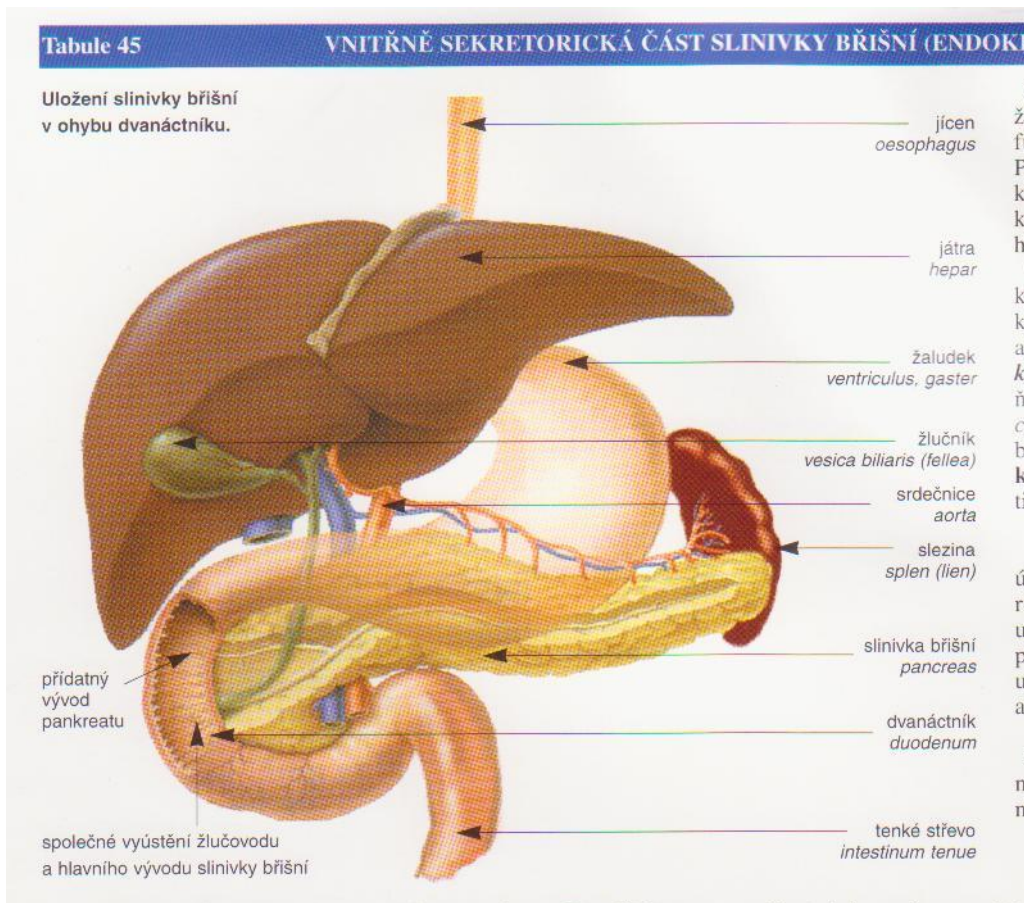

K chorobám jater, žlučníku a žlučových cest řadíme např.: akutní zánět jater, chronický zánět jater, jaterní cirhózu, nádory jater, kameny ve žlučníku a žlučových cestách (cholelithiasis), zánět žlučovodů aj.

Hlavní příznaky při chorobách jater, žlučníku a žlučových cest (poznámka: příznaky se vyskytují v různých kombinacích a intenzitě – záleží na typu onemocnění)

- **Nechutenství**
- **Nevolnost**
- **Zvracení**
- **Bolest břicha**
- **Dyspeptický syndrom** (nadýmání, říhání, plynatost, nesnášenlivost některých jídel)
- **Zvýšená tělesná teplota** až horečka
- **Subikterus**
- **Ikterus**
- **Patologická barva moče** (tmavá moč- přítomnost žlučových barviv)
- **Patologická barva stolice** (acholická stolice – neobsahuje žluč)
- **Úbytek hmotnosti**
- **Krvácivé projevy** – při jaterní cirhóze
- **Otoky** – při jaterní cirhóze (způsobené nedostatkem bílkovin v krvi a ztíženým průtokem krve játry)
- **Svědění** (zvýšená hladina bilirubinu)
- **Psychické změny** (únava, neklid, zmatenost, apatie – u jaterní cirhózy)

1.3.7 Hlavní příznaky při chorobách slinivky břišní

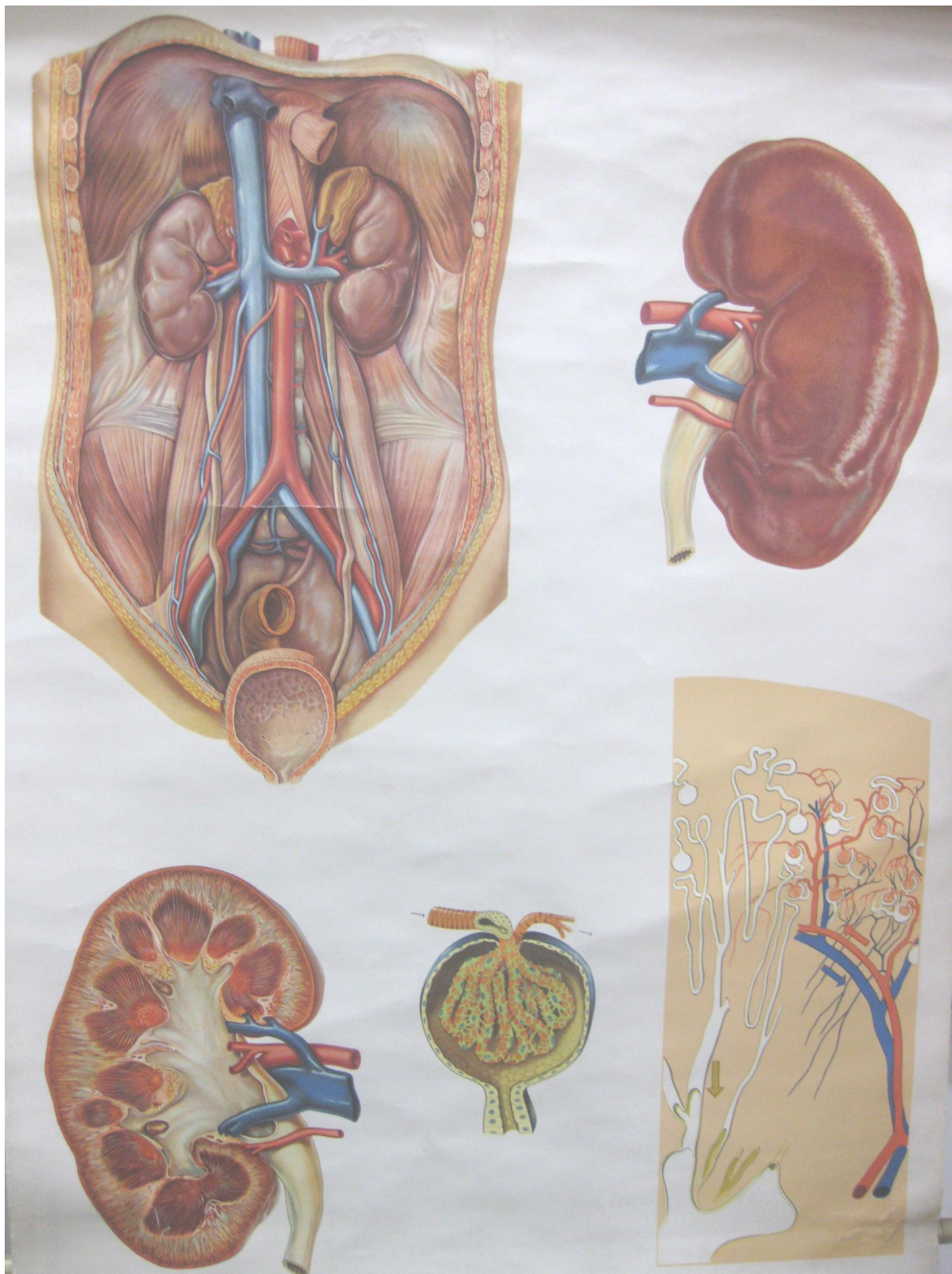
K chorobám slinivky břišní řadíme např.: akutní zánět, chronický zánět, nádory, cukrovka (diabetes mellitus).

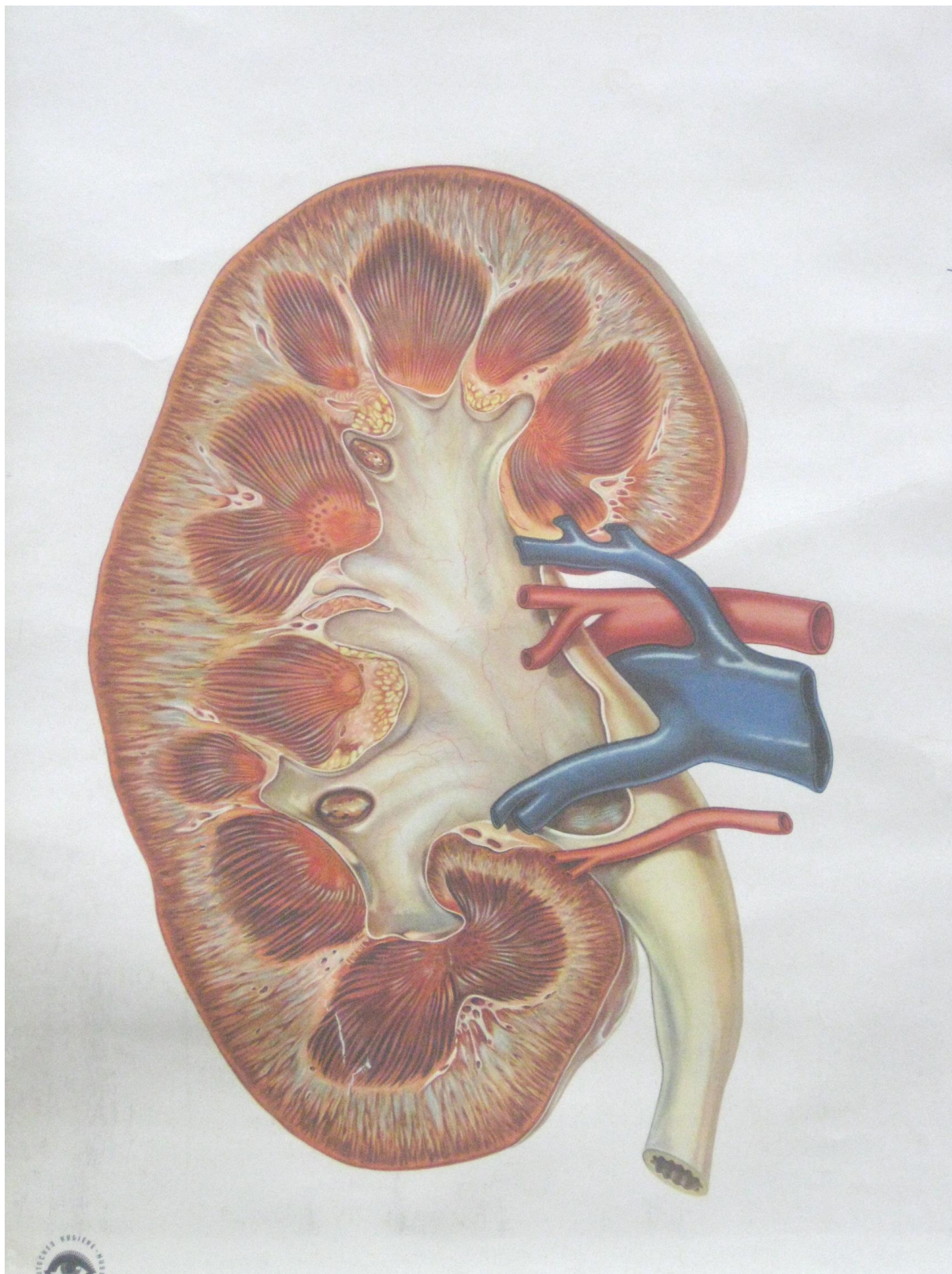
Hlavní příznaky při chorobách slinivky břišní (poznámka: příznaky se vyskytují v různých kombinacích a intenzitě – záleží na typu onemocnění)

- **Dyspeptické potíže** (nevolnost, zvracení, meteorismus, pocit plnosti, nesnášenlivost některých jídel)
- **Bolest**
- **Průjem**
- **Patologické příměsi ve stolici** (nestrávené zbytky potravy)
- **Zácpa**
- **Zástava odchodů plynů**
- **Hubnutí**
- **Zvýšená teplota až horečka** (u akutního zánětu)
- **U cukrovky** (polydipsie – nadměrná žížeň, polyurie – zvýšený výdej moče, velký pocit hladu, úbytek hmotnosti, svědění, patologická hodnota glykemie, glykosurie, špatně se hojí kožní defekty)

1.4 Symptomatologie chorob močového systému

1.4.1 Anatomie močového systému

1.4.2 Hlavní příznaky při chorobách ledvin a vývodných cest močových

K chorobám ledvin řadíme např.: vrozené vady ledvin, glomerulonefritida (zánětlivé onemocnění glomerulů), pyelonefritida (hnisavý zánět ledvin), nefrolitiáza (kameny v ledvině), nádory ledvin, cysty ledvin, poranění ledvin, selhání ledvin.

K chorobám vývodných cest močových řadíme např.: vrozené vady, zánětlivá onemocnění, nádory, urolitiáza (kámen v močových cestách)

Hlavní příznaky při chorobách ledvin a vývodných cest močových (poznámka: příznaky se vyskytují v různých kombinacích a intenzitě – záleží na typu onemocnění)

- **Bolest** (tupá, kolikovitá)
- **Změny spojené s vylučováním moči**
 - Polyurie (více jak 3000 ml/24 hodin)
 - Oligurie (100 ml-500 ml/24 hodin)
 - Anurie (méně než 100 ml/24 hodin)
 - Retence (zadržování moče)
 - Inkontinence (samovolný odchod moče z močového měchýře)
 - Nykturie (časté močení v noci)
 - Polakisurie (časté močení malého množství moče)
 - Dysurie (bolestivost při močení)
 - Strangurie (pálení, řezání při močení)
- **Příměsi v moči**
 - Proteinurie (přítomnost bílkoviny v moči)
 - Hematurie (přítomnost krve v moči – makroskopická, mikroskopická)
 - Pyurie (přítomnost hnisu v moči)
 - Glykosurie (přítomnost cukru v moči)
 - Ketonurie (přítomnost ketolátek v moči)
- **Celkový vzhled**
 - Otoky dolních končetin a víček
 - Kůže bledá, naředlý nádech
 - Pruritus (svědění kůže)
 - Vyhledávání úlevové polohy
- **Změny fyziologických funkcí**
 - Hypertenze (vysoký tlak krve) u renálních poruch
 - Zvýšená tělesná teplota až horečka u zánětlivých onemocnění
 - Dušnost

1.5 Symptomatologie chorob pohybového systému

1.5.1 Anatomie pohybového systému

1.5.2 Hlavní příznaky při poranění skeletu a měkkých struktur

Do této kategorie řadíme např.: zlomeniny kostí, poranění kloubů, poranění šlach a vazů, poranění nervů aj.

Hlavní příznaky při poranění skeletu a měkkých struktur (poznámka: příznaky se vyskytují v různých kombinacích a intenzitě – záleží na typu poranění)

- **Bolest** (dolor)
- **Porucha hybnosti**
- **Patologické postavení** poraněné končetiny
- **Poruchy citlivosti**
- **Křeče, parézy**
- **Otok** v místě poranění
- **Změny ve fyziologických funkcích** (tlaku, pulzu, dýchání)
- **Krvácení**
- **Nevolnost**
- **Ztráta vědomí**

1.5.3 Hlavní příznaky při zánětlivých a degenerativních chorobách pohybového systému

K zánětlivým chorobám pohybového systému řadíme např.: záněty kloubů, záněty obratlů, záněty svalů, záněty šlach a šlachových pouzder.

K degenerativním chorobám řadíme osteoartrózy., Degenerace postihuje kloubní struktury i okolní kost)

Hlavní příznaky při zánětlivých a degenerativních chorobách pohybového systému (poznámka: příznaky se vyskytují v různých kombinacích a intenzitě – záleží na typu onemocnění)

- **Změny na kloubech**
 - Zduření (otok, hromadění výpotku uvnitř kloubu)
 - Porucha hybnosti v kloubu (aktivní, pasivní)
 - Pocit ztuhlosti
 - Deformity (ztráta ušlechtilého tvaru kloubu, deformity až ankyulózy)
 - Změny na páteři (skolióza)
 - Bolesti kloubů

- Bolesti svalů
- Svalová kontraktura
- Svalová atrofie v okolí kloubu
- Kůže na postižených kloubech je lesklá, hladká, zarudlá, atrofická

1.5.4 Hlavní příznaky při metabolických chorobách kostí

K metabolickým chorobám kostí patří např.: osteoporóza (úbytek kostní hmoty), osteomalacie (onemocnění kostí způsobené nedostatkem vitamínu D).

Hlavní příznaky při metabolických chorobách kostí

- **Bolesti páteře** (osteoporóza postihuje hlavně obratle)
- **Snižování výšky**
- **Deformace kostry**
- **Fraktury** (kompresivní zlomeniny osteoporetických obratlů, krčku kosti stehenní, předloktí)

Literatura

1. Slezáková, L. et al. Ošetřovatelství pro zdravotnické asistenty I Interna. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1775-3
2. Slezáková, L. et al. Ošetřovatelství pro střední zdravotnické školy I. Interna. 2., doplněné vydání. Praha: Grada, 2012. 224s. ISBN 978-80-247-3601-3
3. Abrahams P., Druga R. Lidské tělo. 1. Vyd. Praha: Ottovo Nakladatelství 2001. ISBN 80-7181-955-7
4. Slezáková, L. et al. Ošetřovatelství pro zdravotnické asistenty II PEDIATRIE A CHIRURGIE. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-040-1
5. Slezáková, L. et al. Ošetřovatelství v chirurgii I. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 264s. ISBN 978-80-247-3130-8
6. Slezáková, L. et al. Ošetřovatelství v chirurgii II. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 304s. ISBN 978-80-247-3129-2
7. Slezáková, L. et al. Ošetřovatelství pro střední zdravotnické školy II. Pediatrie, chirurgie. 2., doplněné vydání. Praha: Grada, 2012. 256s. ISBN 978-80-247-3602-0
8. Autor fotografií: Mgr. Eva Hejnarová